Asiantuntijalausunto eduskunnan sosiaali- ja terveyslautakunnalle 10.11.2023. ***Päivitetty 12.11.2024***
Matti Rimpelä, emeritusprofessori Matti Rimpelä – mattirimpela.fi

Hallituksen esitys (HE 56/2023 vp) eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta

Kehittämisohjelma 2024–2026 tukemaan jälkihuollon uudistamista aikuistumisen tueksi. Ensimmäisenä vaiheena *arkivalmennusta* kaikille erityistä tukea tarvitseville jälkihuollon 23–24-vuotiaille asiakkaille *kesäkuusta 2024 alkaen*

	Koko maa	Pirkanmaa	Etelä-Karjala
Ennakoitu väestö, 23–24-vuotiaat 2024	124 000	16 600	2 800
Jälkihuollossa 2024: 3 000 (THLn arvio)	3 000		
Väestöosuuden mukaan Pirkanmaa ja Etelä-Karjala		400	68
Huostassa vuoden aikana, 16–17-vuotiaana.			
%-osuuden keskiarvo 2020–22,	2,3 %	2,2 %	0,7 %
jonka mukaan jälkihuollossa 23–24-vuotiaita 2024	2 900	365	20
Arvio erityistä tukea tarvitsevien lukumääräksi 2024	1 500	200	25
10–15 nuorta/arkivalmentaja, uusia tarvitaan	***130–150***	***20–30***	***2–3***
Kustannus 4 000 euroa/valmennettava/vuosi			
- kustannus/ vuosi, enintään euroa	6 000 000	800 000	120 000
- ***kustannus kesä-joulukuu 2024, euroa***	***4 200 000***	***560 000***	***84 000***

Sisällys

Tiivistelmä 1
Johdanto 2
Jälkihuollon uudistaminen aikuistumisen tueksi 3
Vamos -nuorten palvelut 3
Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin 4
Tapausselostus nuoren aikuisen arkivalmennuksesta 4
Vaikutukset jälkihuoltonuoriin hallituksen esityksessä 5
Lastensuojelun jälkihuoltoa vai sosiaalipalvelujen aikuistumisen tukea? 5
Aikuistumisen tuki nuorille on varhaista tukea heidän lapsilleen 7
Tulosperusteinen rahoitus palvelujen kehittämisessä. 7
Ehdotus 1: Aikaisempi onnistuminen ohjaamaan säästön mitoittamista hyvinvointialueille 8
Ehdotus 2: Tulosperusteinen kehittämisohjelma 2024–2026 9
Ehdotus 3. Jälkihuollon päättyessä arkivalmennusta 23–24-vuotiaille 10

Tiivistelmä

Hallituksen esityksen (HE 56/2023 vp) perusteluissa todetaan, että jälkihuolto on järjestetty vaihtelevasti. Kattavia tilastoja ei ole. Tietoa kokonaiskustannuksista ei ole saatavissa. Tietojen puuttuessa ei ole ollut mahdollista tehdä lainvalmistelussa edellytettyä vaikutusarviointia.

STM:n työryhmä esitti vuonna 2019 jälkihuollon uudistamista täysi-ikäisten nuorten osalta tavoitteelliseksi ja räätälöidyksi nuorten aikuistumisen tueksi. Hallituksen esitys saa laajemman merkityksen, kun se ymmärretään ensimmäiseksi vaiheeksi jälkihuollon uudistamisessa aikuistumisen tueksi ja osaksi hallituksen valmistelemaa toimenpideohjelmaa nuorten syrjäytymisen vähentämiseksi. Arkivalmennus on osoitettu kustannusvaikuttavaksi aikuistumisen tueksi. Se vähentää syrjäytymistä, edistää työllistymistä sekä vähentää

tarvetta palveluihin ja muuhun sosiaaliturvaan ja on myös varhaista tukea nuorisoikäisten heidän mahdollisille lapsilleen.

Lausunnossa ehdotetaan, että valiokunta tarkastelee hallituksen esitystä ensimmäisenä vaiheena jälkihuollon uudistamisessa aikuistumisen tueksi sekä osana hallituksen valmistelemaa toimenpideohjelmaa nuorten syrjäytymisen vähentämiseksi. Voidakseen edetä hallituksen esittämässä aikataulussa hyvinvointialueet tarvitsevat uudistuksen toteuttamiseen valtiotukea.

- Tavoitteeksi asetetaan, että 17 vuotta täyttäneiden jälkihuolto uudistetaan vuosina 2024–2026 aikuistumisen tueksi. Uudistuksen toimeenpanoa tuetaan ***Aikuistumisen tuki 2024–2026-kehittämisohjelmalla.***
- Kehittämisohjelman ensimmäisenä vaiheena hyvinvointialueet järjestävät kesäkuusta 2024 alkaen arkivalmennusta (Vamos -nuorten palvelu tai vastaava) jälkihuollon ulkopuolelle jääville 23–24-vuotiaille, jotka edelleen tarvitsevat erityistä tukea.
    - Tähän tarvitaan koko maassa 130–150 päätoimisen uuden arkivalmentajan vuosityöpanos, jonka kustannukset kesä-joulukuussa 2024 ovat 4,2 miljoonaa euroa.
- Kehittämisohjelman valmisteluun, käynnistämiseen ja tutkimukseen varataan vuodelle 2024 kuuden miljoona euron määrärahan, johon käytetään jälkihuollon muutoksen tuottamaa säästöä ja josta hyvinvointialueet voivat hakea valtionavustusta edellä esitetyn arkivalmennuksen järjestämiseen.[1]
- Kehittämisohjelman ensimmäiselle vaiheelle (2024) valmistellaan runkosuunnitelma, jossa asetetaan yhteiset vaikuttavuustavoitteet.
    - Myönnettäessä hyvinvointialueille valtionosuutta edellytetään, että niiden suunnitelmat perustuvat yhteisiin vaikuttavuustavoitteisiin ja että niitä valmisteltaessa on hyödynnetty tulosperusteisesta rahoituksesta saatuja kokemuksia.

Jos sosiaali- ja terveysvaliokunta päätyisi ottamaan mietinnössään huomioon tässä lausunnossa esitetyn ja se johtaisi ehdotetun määrärahan varaamiseen valtion ensi vuoden talousarvioon, voitaisiin aloittaa kansallisen Aikuistumisen tuki 2024–2026-kehittämisohjelman valmistelu. Samanaikaisesti hyvinvointialueilla voitaisiin valmistella arkivalmennuksen järjestämistä lausunnossa esitetyllä tavalla joko omana toimintana tai alihankintana.

Johdanto

Hallitusohjelmassa painotetaan tiedeyhteisön asiantuntemuksen laajaa hyödyntämistä, lapsiperheiden ja vanhemmuuden tukemista sekä työn merkitystä hyvinvoinnin tuottajana. Nuorten syrjäytymisen vähentämiseksi valmistellaan laajaa ohjelmaa.

Hallituksen esityksen (HE 56/2023 vp) perusteluissa todetaan, että pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on päätetty lastensuojelun jälkihuollon ikärajan laskemisesta kahdella vuodella 23 ikävuoteen ja että toimenpiteelle on kohdennettu 12 miljoonan euron valtiontaloudellinen säästö vuodelle 2024 ja 24 miljoonaa vuodesta 2025 lukien. Lastensuojeluin jälkihuollon järjestämisestä 23–24-vuotiaille on vähän tietoja, kokonaiskustannuksista ei lainkaan. Tietojen puuttuessa ei ole ollut mahdollista tehdä lainvalmistelussa edellytettyä vaikutusarviointia.

STM:n työryhmä esitti vuonna 2019 jälkihuollon uudistamista täysi-ikäisten nuorten osalta tavoitteelliseksi ja räätälöidyksi nuorten aikuistumisen tueksi, josta säädetään uusi erillislaki kattamaan nuorille aikuisille järjestettävän erityisen tuen. Tässä lausunnossa hallituksen esitys jälkihuollon lyhentämisestä kahdella

[1] Voidaan tehdä samalla tavalla kuin syksyllä 1999: Valtionvarainvaliokunnan mietinnössä vuoden 2000 talousarviosta katsottiin, että kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rahoituspohjaa on vahvistettava, jotta lasten ja nuorten psyykkisen kehityksen tukeminen, häiriöiden ehkäisy ja psykiatriset hoitopalvelut voidaan turvata. Valiokunta ehdottaa, että luvun 33.32 uudelle momentille 33.32.37. osoitetaan 70 milj. markan määräraha, joka on tarkoitettu valtionavustukseksi kunnille ja kuntayhtymille lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon turvaamiseksi. (VaVM 33/1999 vp, lukua 33.32. koskevat yleisperustelut)

vuodella tulkitaan mahdollisuudeksi käynnistää työryhmän ehdotuksen toimeenpano. Ensimmäiseksi vaiheeksi ehdotetaan, että hyvinvointialueet järjestävät kesäkuusta 2024 alkaen jälkihuollosta putoaville ja edelleen erityistä tukea tarvitseville 23–24-vuotiaille henkilökohtaista arkivalmennusta.

Jälkihuollon uudistaminen aikuistumisen tueksi

Sosiaali- ja terveysministeriö tammikuussa 2019 asettaman työryhmän tehtävänä oli selvittää, kuinka lastensuojelun jälkihuoltoa tulisi uudistaa aikuistumisen tueksi niin, että se riittävällä tavalla vahvistaisi nuorten aikuisten toimintakykyä ja itsenäistä toimijuutta, tukisi opiskelua sekä työelämään siirtymistä ja muuta integroitumista yhteiskuntaan sekä vähentäisi huonoosaisuuden ylisukupolvisuutta.

Toukokuussa 2019 valmistuneessa raportissa todettiin, että aikuistuvien nuorten jälkihuollon palvelut ovat pirstaleisia ja riippuvat kotikunnasta. Sisällöstä ei ole kattavia tilastoja, ei myöskään kustannuksista. Tukitoimet jäävät usein sovittamatta yhteen eikä nuorelle ole tarjolla vierellä kulkijoita. Eniten apua tarvitsevat jäävät usein vaille tarvitsemaansa tukea, koska he eivät kiinnity palveluihin tai palvelujen tarjonta- ja tuotantotapa ei pysty kiinnittämään monilla eri tavoilla kuormitettuja nuoria omiin palvelupolkuihinsa. Palvelu- ja tulonsiirtojärjestelmien tuotanto- ja organisointitapa ei vastaa nuorten tarpeisiin, toiveisiin ja odotuksiin, mikä aiheuttaa tyhjäkäyntiä ja satunnaisuutta.

Työryhmä ehdotti lastensuojelun jälkihuollon uudistamista täysi-ikäisten nuorten osalta tavoitteelliseksi ja räätälöidyksi nuorten aikuistumisen ja itsenäistymisen tueksi. Nuoren edun mukaisen kokonaisratkaisun ja syrjäytymisen vähentämisen onnistuminen edellyttää uudenlaista eri sektoreiden kokonaisvaltaista ja koordinoitua yhteistyötä eri hallinnonalojen irrallisten palvelujen sijaan. Työryhmä sanoitti uudistuksen Aikuistumisen tuki -ohjelmaksi ja ehdotti, että 1) ohjelman käynnistämisestä tehtäisiin valtioneuvoston periaatepäätös, 2) ohjelma sisällytetään strategisena hankkeena seuraavan hallituksen hallitusohjelmaan ja että 3) sitä ohjelmaa valmistelemaan asetetaan työryhmä. Aikuistumisen tuki -ohjelman valmistelussa ja toteutuksessa tulisi huomioida asiakaslähtöisyys ja -osallisuus sekä erilaiset asiakasryhmät ja palvelutarpeet. Osana ohjelmakokonaisuutta vahvistettaisiin ja kehitettäisiin toimintatapoja, joiden kautta kohderyhmänä olevat nuoret pääsisivät mukaan kehittämistyöhön. Työryhmän ehdotukset eivät ole johtaneet toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö (2019). *Lastensuojelun jälkihuollon uudistamistyöryhmän loppuraportti.* Raportteja ja muistioita 43.

Vamos-nuorten palvelut

Diakonissalaitoksella on 15 vuoden aikana kehitetty ja järjestetty intensiivistä yksilö- ja ryhmävalmennusta 16–29-vuotiaille työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille. Vamos-nuorten palvelut tavoittavat vuosittain noin 2000 nuorta yhdellätoista paikkakunnalla Espoossa, Helsingissä, Jyväskylässä, Kuopiossa, Lahdessa, Oulussa, Rovaniemellä, Siilinjärvellä, Tampereella, Turussa ja Vantaalla. Suuri osa nuorista ohjautuu palveluun psykiatristen poliklinikoiden ja sosiaalityön kautta. Toiminta rahoitetaan muun muassa hanke- ja järjestöavustuksilla, kuntien ostoilla sekä Diakonissalaitoksen omalla rahoituksella. Nuorelle toiminta on aina maksutonta. Vamos tukee 16-29-vuotiaita nuoria | Diakonissalaitos (hdl.fi)

Vamokseen hakeutuneilla nuorilla on usein taustallaan masennusta, ahdistusta ja koulukiusaamista. He ovat voineet olla eri palveluiden piirissä, mutta eivät ole kokeneet saavansa apua niistä tai heidät on kirjattu ulos esimerkiksi mielenterveyspalveluista käyttämättömien ajanvarausten vuoksi. Vuonna 2022 valmennuksen aloitustilanteessa puolet nuorista sai pääasiallisen tulonsa toimeentulotuesta, kuntoutustuesta tai -rahasta tai sairauspäivärahasta.

Vamos-nuorten palvelussa nuorelle nimitetään oma työntekijä, jolla on kokonaisvastuu nuoren tilanteesta ja hänen yksilöllisten tarpeidensa tunnistamisesta. Valmennus kestää keskimäärin 10 kuukautta. Valmennuksen aikana nuoren tarvitsemat muut palvelut yhdistetään osaksi kokonaistukea. Yksilövalmennuksen rinnalla tarjotaan ryhmävalmennusta, joka voi olla nuorelle vuosiin ensimmäinen paikka, jossa hän saa positiivista palautetta vertaisiltaan.

Valmennus on tavoitteellista, mutta nuori itse määrittelee tavoitteet. Se kohdistuu nuoren arkeen ja arjessa selviytymiseen. Suurimmat muutokset keskittyvät työ- ja koulutusvalmiuksiin, identiteetin ja itseluottamuksen vahvistumiseen ja luottamuksen ja toivon heräämiseen. Nuori kokee usein myös mielenterveytensä vahvistuneen. Valmennukseen osallistuneista joka toinen nuori on siirtynyt työ- ja koulutuspoluille.

Noin 10 kuukautta kestävän valmennuksen kustannukset ovat 3700 euroa. Vamos-nuorten palvelun on arvioitu tuottavan vuosittain yhteiskunnallista hyötyä yli 10 M € lisääntyneinä verotuloina, vähentyneinä palveluiden ja sosiaaliturvaetuuksien käyttönä.

Merikukka, Marko ym. (2021) Vamoksen vaikuttavuustutkimus: ITLA tutkimuksia 2021:13. Tutkimus: Kiireetön kohtaaminen on vaikuttava keino saada nuoret takaisin koulu- ja työpoluille – Itla
Sarmia, Vesa, Harju, Henna, Laine, Terhi (2023) Vamoksen vuosiraportti. Vamoksen vuosi 2022.diakonissalaitos-vamos-vuosiraportti2022.pdf (hdl.fi)
Laine, Terhi ja Sarmia Vesa (2020) NEET-nuorten valmennus ohjaa nuoria työllisyys- ja koulutuspoluille - Työn ja talouden tutkimus LABORE

Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin

Vuosina 2020–2023 toteutetussa Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin (YEE)-hankkeessa kehitettiin lastensuojelun jälkihuollon tukitoimia. Loppuraportin mukaan osa nuorista pärjäsi omien vanhempien tai läheisten turvin. Heille riittivät universaalit koko ikäryhmälle tarjottavat palvelut. Merkittävä joukko tarvitsi kuitenkin ajoittain intensiivistäkin tukea pärjätäkseen nuoruuden karikoista hyvään aikuisuuteen. Kolmas ryhmä muodostui nuorista, jotka olivat erityisen haavoittuvassa asemassa. Nämä nuoret tulee tavoittaa ja heille tulee tarjota intensiivistä ja räätälöityä tukea, johon Sote-palveluiden lisäksi kuuluvat tuki asumiseen, raha-asioihin, opiskeluun, työhön, vanhemmuuteen, sosiaalisiin suhteisiin, arkiseen jaksamiseen ja kansalaisena toimimiseen.

YYE-hankkeessa arkivalmennusta kehitettiin Diakonissalaitoksen Vamos-nuorten palveluiden intensiivisen yksilövalmennuksen periaatteita noudattaen. Tapaamisten tiheys riippui nuoren tarpeesta, tyypillisesti niitä oli 1–3 kertaa viikossa, alussa tiheämmin ja harventuen, kun nuoren taidot karttuvat. Valmennuksen kesto oli noin kahdeksan kuukautta,

Arkivalmennuksen aikana suurin muutos tapahtui nuorten ajattelutavassa ja siinä, kuinka he jäsensivät omaa elämäänsä ja ottivat vastuuta siitä. Kun nuori alkoi ymmärtää, että tämän päivän teot vaikuttavat hänen omaan elämäänsä ja tulevaisuuteensa, hänen toimintansa siirtyi ulkoa ohjautuvasta sisältäpäin ohjautuvaksi. Ilman aikuisen – valmentajan – tukea tätä muutosta ei välttämättä olisi tapahtunut.

Loppuraportissa viitattiin STM:n työryhmän ehdotukseen Aikuistumisen tuki -ohjelmaksi ja esitettiin, että hallituskaudella 2023–2027 laaditaan kansallinen Aikuistumisen tuen ohjelma ministeriöiden välisenä yhteistyönä STM:n johdolla ja yhdessä aikuistumisen parissa toimivien asiantuntijoiden ja nuorten kanssa.

Tanja Hirschovits-Gerz, Tarja Heino, Terhi Laine, Niina Weckroth (toim.) 2023. *Kohti laadukasta aikuistumisen tukea. Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä eteenpäin -hankkeen loppuraportti.* Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 5/2023. Helsinki 2023.

Tapausselostus nuoren aikuisen arkivalmennuksesta

Perusteluna jälkihuollon yläikärajan alentamiseen on esitetty, että on kustannusvaikuttavampaa ja inhimillisempää panostaa jälkihuollon sijasta ennaltaehkäisyyn. Seuraava tapausselostus antaa yhden vastauksen tähän väitteeseen:

- Yläkoulussa ongelmanuoreksi, psykiatriseen osastohoitoon, huostaanotto. Soteasiakkaana 18–26-vuotiaana, osastojaksoja, useita diagnooseja, jatkuvaa lääkehoitoa, yms. Vain lyhyitä työjaksoja. Kaksi lasta.
- Vuoden 2016 päättyessä 26-vuotiaana kaksi kuukausi psykiatrisella osastolla, sähköhoitoa, kotiutettaessa 10 lääkemääräystä.

- Huhtikuussa 2017 henkilökohtainen tukihenkilö. Arkivalmennus alkoi. Toipuminen käynnistyi. Tarve psykiatrisiin palveluihin päättyi 28-vuotiaana.
- Työkokeiluja. Työsopimus kolmeksi vuodeksi 32-vuotiaana vuoden 2022 alusta alkaen. Lapset OK.

Kannattiko sijoittaa 26-vuotiaan arkivalmennukseen? Tähän vastaamiseksi arvioitiin palvelujen ja muun sosiaaliturvan kustannuksia ja suhteutettiin ne maksettuun tuloveroon ikävuosina 26–32 (Kuva)

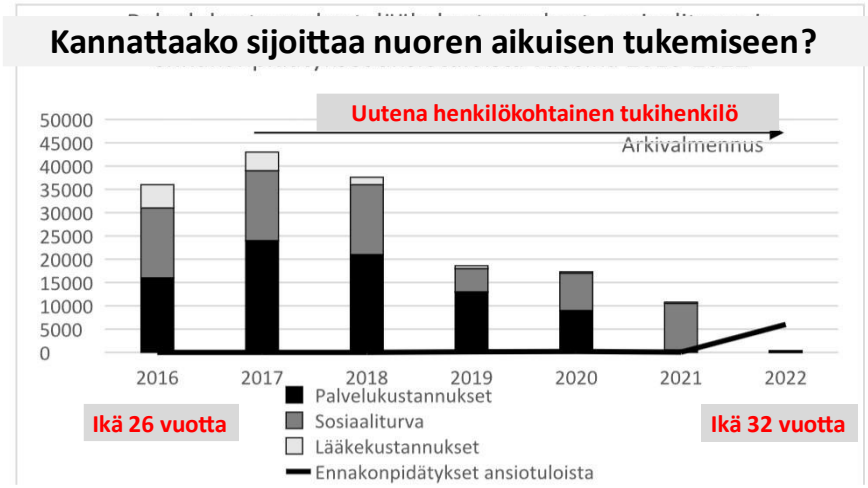

Tälle nuoren järjestettiin 14 vuoden iästä alkaen sotepalveluja ja18-vuoden iästä myös muuta alkaen muuta sosiaaliturvaa. Hänen tullessaan 26–28 vuoden ikään palvelujen ja muun sosiaaliturvan kustannukset veromaksajille olivat vuosittain noin 40 000 euroa. Tuloveroa hän ei ollut koko aikuisikänsä aikana maksanut. Arkivalmennus alkoi 28-vuoden iässä. Neljä vuotta myöhemmin hän oli ollut koko vuoden työssä ja maksanut 7 000 eroa tuloveroa.

Matti Rimpelä ja Ville Venesmäki (2023) *Arjen tutkimuksella tietoa hoidon ja muun tuen vaikuttavuudesta mielenterveyspotilaan kokemana.* Arvioitavana oleva käsikirjoitus.

Vaikutukset jälkihuoltonuoriin hallituksen esityksessä

Hallituksen esityksen perusteluissa huomautettiin, että jälkihuollon pidennys oli ollut voimassa vasta suhteellisen vähän aikaa eikä sen kokonaisuus näiden ikäryhmien osalta ollut vielä vakiintunut. Vaikutusten arvioitiin olevan erilaisia eri hyvinvointialueilla, koska jälkihuoltoa on järjestetty ja kehitetty paikallisesti ja alueellisesti eri tavoin sekä sisällöltään että laadultaan. Osassa kuntia jälkihuolto oli jo organisoitu tiiviissä yhteistyössä aikuissosiaalityön kanssa, jolloin mahdollinen siirtymä hyvinvointialueen aikuissosiaalityön asiakkaaksi saattaa hoitua jouhevasti.

Jälkihuollon ikärajan laskemisen ennakoitiin heikentävän paljon tukea tarvitsevien yli 23-vuotiaiden palveluja, ellei muu palvelujärjestelmä kykene tältä osin tehostamaan toimintaansa. Puolen vuoden siirtymäsäännöksen arvioitiin mahdollistavan jälkihuoltoon oikeuden päättyessä nuorille suunnitelmallisen siirtymisen tarpeenmukaisten muiden palveluiden ja etuuksien piiriin. Lisäksi ennakoitiin, että käynnissä oleva palvelureformilla voi olla merkittävä mahdollisuus korjata palvelujärjestelmän puutteita ja ongelmakohtia. Myös laaja-alainen toimenpideohjelma nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi voi olla yksi väline tähän.

Lastensuojelun jälkihuoltoa vai sosiaalipalvelujen aikuistumisen tukea?

Suomen hyvinvointijärjestelmän historiallisen kehityksen tuloksena nuorisosikäisten palveluista säädetään lukuisissa erityislaeissa, jotka jakavat toiminnan siiloihin ja joiden ikärajat katkaisevat toimintaa ilman kestäviä perusteluja. Sosiaalihuoltolakia ja lastensuojelulakia valmisteltaessa 1980-luvulla päädyttiin lastensuojelun laajaan tulkintaan, jonka seurauksena on jatkettu lastensuojelun tehtäviä jälkihuolloksi kutsuttuina 17.

ikävuoden jälkeen. Laajasta tulkinnasta on seurannut, että nuorisoon suuntautuvaa sosiaalityötä on paljolti kehitetty lastensuojelun sosiaalityönä, joka on jatkunut jälkihuollon osalta 24-vuotiaisiin nuoriin saakka.

Lastensuojelulaissa (13.4.2007/417, 75–76§) velvoitetaan hyvinvointialueet järjestämään jälkihuoltoa sijaishuollon päättymisen jälkeen. Sitä voidaan järjestää myös muulle lastensuojelun asiakkaalle. Jälkihuollossa tuetaan lastensuojelun asiakassuunnitelma huomioon ottaen lasta tai nuorta sekä hänen vanhempiaan ja huoltajiaan. Jälkihuollon päättyessä sosiaalityöntekijän on tarvittaessa laadittava yhdessä nuoren kanssa suunnitelma, johon kirjataan jälkihuollon päättymisen jälkeen nuoren käytettävissä olevat palvelut ja tukitoimet.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014, 11§) mukaan hyvinvointialueiden on järjestettävä palveluja tukemaan lapsen tasapainoista kehitystä ja hyvinvointia, ja jokapäiväisestä elämästä selviytymistä sekä torjumaan syrjäytymistä, edistämään ja osallisuutta. Palveluiden tulee myös vastata äkillisiin kriisitilanteisiin liittyvän tuen tarpeeseen ja tukea apua tarvitsevan läheisiä ja omaisia.

- *Sosiaaliohjauksella* tarkoitetaan yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen neuvontaa, ohjausta ja tukea palvelujen käytössä sekä yhteistyötä eri tukimuotojen yhteensovittamisessa. Tavoitteena on yksilöiden ja perheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen vahvistamalla elämänhallintaa ja toimintakykyä. (16§)
- *Sosiaalisella kuntoutuksella* tarkoitetaan tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Sosiaaliseen kuntoutukseen kuuluu: 1) sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen; 2) kuntoutusneuvonta ja -ohjaus sekä tarvittaessa kuntoutuspalvelujen yhteensovittaminen; 3) valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan; 4) ryhmätoiminta ja tuki sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin; 5) muut tarvittavat sosiaalista kuntoutumista edistävät toimenpiteet. Nuorten sosiaalisella kuntoutuksella tuetaan nuorten sijoittumista työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikkaan sekä ehkäistään näiden keskeyttämistä. (17§)

Poiminnat sosiaalihuoltolaista osoittavat, että ne kattavat hyvin lastensuojelun jälkihuollolle 17. ikävuoden jälkeen määrätyt tehtävät. Hallituksen esityksen perusteluissa tämä todetaan ja katsotaan, että jälkihuoltooikeuden poistaminen 23–24-vuotiailta ei vähennä hyvinvointialueiden velvollisuutta järjestää heille palveluja, vaan siirtää ne sosiaalihuoltolain piiriin. Tätä tulkintaa voidaan pitää perusteltuna, mutta se johtaa kysymään, miksi perusteluissa ei ole laajemmin analysoitu lastensuojelun jälkihuollon ja sosiaalihuollon yleisten tehtävien suhdetta toisiinsa. Ilman tätä laajempaa kehystä hallituksen esitys kaventuu tekniseksi hienosäädöksi, jolla ei ole muita kestäviä tavoitteita kuin julkisen talouden kustannusten hallinta.

Lastensuojelun jälkihuollon eli järjestelmän sijasta huomio tulisi keskittää lasten ja nuorten aikuistumiseen ja sen tukemiseen. Tutkimuskirjallisuudessa on korostettu, että sijaishuollon nuori valmistautuu edelleen itsenäiseen elämään. Identiteettiään rakentaessaan nuori tarvitsee yrittää selvittää, kuka olen, minne kuulun ja miten voin ylläpitää tunnetta kuulumisesta ja toivoa. Tulevaisuuden rakentaminen voi edellyttää myös oman historian läpikäyntiä ja aiempien kokemusten jäsentämistä osaksi identiteettiä. Tähän on kehitetty monia työtapoja. Esimerkiksi elämäkerrallisessa tarinatyöskentelyssä tarinat auttavat käsittelemään menneisyyttä sekä löytää valmiuksia tulevaisuuteen. Kokemusasiantuntijuus voi olla joillekin nuorille tapa jäsentää omia kokemuksiaan ja auttaa muita.

Sijaishuollon päättyessä nuori voi näyttäytyä itsenäisenä toimijana, mutta hänellä voi olla monia esteitä tai rajoituksia, jotka kuitenkin estävät hänen täyttä toimijuuttaan. Sijaishuollossa ja aiemminkin häneen ovat vaikuttaneet monet voimakkaat ulkoiset tekijät. Nuori on oppinut ajattelemaan, ettei hänellä ole mahdollisuutta vaikuttaa oman elämän valintoihin.

Hallituksen esityksen perusteluissa viitattiin vuonna 2019 valmistuneeseen jälkihuollon uudistamista selvittäneen työryhmä ehdotukseen Aikuistumisen tuki -ohjelmaksi. Esitys jälkihuollon lyhentämiseksi voitaisiin tulkita jälkihuollon uudistamisen ensimmäiseksi vaiheeksi, jolla käynnistetään sen muuttuminen pääosin sosiaalihuoltolakiin perustuvaksi aikuistumisen tueksi. Tässä kehyksessä jälkihuolto-oikeuden poistaminen 23–24-vuotiailta olisi perusteltu kokeiluna, jossa suunnitelmallisesti valmistellaan jälkihuollon tehtävien siirtämistä kokonaan sosiaalihuoltolain piiriin ja myös tuetaan ja tutkitaan kokeilun järjestämistä, etenemistä ja vaikutuksia hyvinvointialueilla.

Juha Hämäläinen, Eila Laukkanen, Riitta Vornanen (2008). *Nuorisokasvatus, nuorisososiaalityö ja nuorisopsykiatria nuorten hyvinvoinnin edistämisessä* Minna Autio, Kirsi Eräranta, Sami Myllyniemi (toim.) *Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolot -vuosikirja 2008*. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 84. Sivut 161–170.

Pirjo Pölkki, Juha Hämäläinen, Riitta Vornanen (2018) Nuorten tulevaisuusorientaation tukeminen epävarmuuksien aikana. Julkaisussa Johanna Lammintakanen ja Sanna Laulainen Sanna (toim.) *Kohti vaikuttavaa päätöksentekoa ja johtamista hyvinvointipalveluissa. Professori Vuokko Niiraselle omistettu juhlakirja*. Kuopio: University of Eastern Finland. Sivut 161–187.

Matti Rimpelä: Keskustelua lapsiperheiden sostepalveluista valtionhallinnossa 1970–2009. Mistä puhuttiin, mikä muuttui, mikä pysyi ennallaan? Books on Demand 2023. Takakansi, saatteeksi ja tiivistelmä – Matti Rimpelä – mattirimpela.fi

Aikuistumisen tuki nuorille on varhaista tukea heidän lapsilleen

”Helsingin jälkihuollossa on 1500 nuorta, joilla yhteensä 120 vauvaa tai pientä lasta. Näistä kolmannes on lastensuojelun asiakkaita” (Suomen Kuvalehti 3.11.2023). Jälkihuollon asiakkaiden omista lapsista ei ole kerätty suunnitelmallisesti tietoa. Tämä yksittäinen tieto on tärkeä siksi, että sen mukaan merkittävä osa jälkihuoltonuorten lapsista ajautuu jo varhain lastensuojelun asiakkaiksi. Hallituksen esityksen perusteluissa ei ole kiinnitetty huomiota tähän ylisukupolviseen huono-osaisuuden periytymiseen. Aikuistumisen tuke vahvistamalla voidaan nuorten lisäksi vaikuttaa suoraan heidän mahdollisten lastensa tulevaisuuteen. lapsiinsa. Kun sitä järjestetään tukeville vanhemmille raskauden alusta alkaen, voidaan puhua lasten näkökulmasta varhaisesta tuesta.

Tulosperusteinen rahoitus palvelujen kehittämisessä.

Tulosperusteisessa rahoitusmallissa rahoittaja kustantaa toteutettavan palvelukokonaisuuden, jolle on ennalta asetettu vaikuttavuustavoitteita, esimerkiksi valmistuminen toiselta asteelta tai työllistyminen. Tulosperusteiset rahoitussopimukset (SIB) mahdollistavat tavoitteelliset investoinnit hyvinvointiin ja kestävään kehitykseen. (SIB-rahastot - Sitra)

Seuraavassa kuvataan esimerkki tulosperusteisen rahoituksen soveltamisesta vaikeuksiin ajautuneiden nuorten tuen kehittämiseen: Hankkeessa tuotetaan palveluja, joilla tuetaan huostaan otettujen 15–17 vuotta täyttäviä nuoria. Hankkeessa hyödynnetään vaikuttavuusinvestoimisen (Impact Investing) logiikkaa, ja hankkeen rahoituksessa sovelletaan tulosperustaisen rahoitussopimusta (SIB – Social Impact Bond), jossa yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen tähtäävän projektin taloudellinen riski on ulkoisella rahoittajalla. sijoittajalla. Toteuttaja maksaa vain hankkeen todennetuista tuloksista. Tulospalkkioita maksetaan kolmesta mitattavasta tavoitteesta: 1) toisen asteen tutkinnoista, 2) kolmannen asteen opiskelujen etenemisestä ja 3) hankkeeseen ohjattujen nuorten maksamista veroista.

Keskeisiä palvelumalleja ovat SOS-lapsikyläsäätiö Nuorisokumppani ja Helsingin Diakonissalaitoksen Vamos -toiminnat. Nuorille tarjotaan tukea mm. 1) arjen- ja elämänhallintaan (päivä rytmi, ajankäyttö, rahankäyttö, oma terveys, harrastukset), 2) psykososiaalisten taitojen ja itsetunnon vahvistamiseen (itseilmaisu, vuorovaikutustaidot), 3) opintoihin pääsemisessä ja opintojen tuomien haasteiden voittamisessa, 4) työelämään siirtymisessä ja työelämän paineiden hallitsemisessa, sekä opintojen ja työelämän kipupisteiden selvittämisessä.

Huhtikuussa 2021 käynnistyneen hankkeen tavoitteena oli saada 140 nuorta ohjelmaan, joista vaikuttavuustavoitteen mukaisesti 80 prosenttia saa toisen asteen tutkinnon ja 80 prosenttia opiskelee tai on

ansiotyössä. Suurin haaste on ollut asiakasohjauksen toteuttamisessa. Vuoden 2023 syksyyn mennessä noin puolet tavoitteena olleista 140 nuoresta on saatu hankkeeseen mukaan.

Asiakaspalaute ja muutokset asiakkaiden hyvinvoinnissa ovat olleet erinomaisia. Ensimmäiset valmistumiset ja työllistymiset on saavutettu. Rahasto on sijoittanut tähän mennessä hankkeeseen lähes miljoona euroa. Toteuttaja on maksanut tähän mennessä tulospalkkioita alle 30 000 euroa, mutta määrän odotetaan nousevan vuoden 2023 loppuun mennessä noin 200 000 euroon. Ennuste hankkeen vaikuttavuudesta on tämänhetkisen tiedon mukaan erinomainen. Rahoittajan näkökulmasta hanke saavuttaa suurella todennäköisyydellä positiivisen kannattavuuden alun haasteista huolimatta.

Ehdotus 1: Aikaisempi onnistuminen ohjaamaan säästön mitoittamista hyvinvointialueille

Hallituksen esityksen mukaan jälkihuollon yläikärajan muutoksesta seuraava arvioitu säästö kohdennetaan hyvinvointialueille seuraavasti: ”Vähennyksen perusteena on se, että uudistuksessa peruutetaan osin (HE 71/2019) mukaan laajentunutta velvoitetta ja sen myötä tehtyä rahoituslisäystä. Laskennalliset ja toteutuneet kustannukset tasataan hyvinvointialueen tilinpäätöstä seuraavan toisen vuoden rahoituksessa, sillä hyvinvointialueen rahoitukseen tehdään vuosittain kustannustason tarkastus hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 10 § mukaisesti.”

Tämä tarkoittaa, että vähennys kohdennetaan hyvinvointialueille samojen perusteiden mukaisesti ottamatta huomioon niiden onnistumista omassa toiminnassaan jälkihuollon kuormituksen vähentämissä. Tekninen kohdentaminen on epäoikeudenmukaista niiden hyvinvointialueiden kannalta, joissa vuosien työn tuloksena on onnistuttu merkitsevästi vähentämään.

Vaikka jälkihuollosta ei ole kattavia tietoja, eroja onnistumisessa sen kuormituksen vähentämisessä ilmaisee huostassa vuoden aikana olleiden prosenttiosuus vastaavan ikäisestä väestä. Mitä pienempi tämä prosenttiosuus, sitä pienempi on niiden nuorten osuus, jotka 18 vuotta täytettyään tulevat tarvitsemaan sotepalveluja ja tarvitsevat niitä vielä 23–24 vuoden ikäisinä. Alla olevassa kuvan tiedot ovat vuosilta 2018–2019. Tuolloin 16–17-vuotiaina huostassa olleet ovat vuonna 2024 siinä iässä, että heiltä poistuu oikeus jälkihuoltoon.

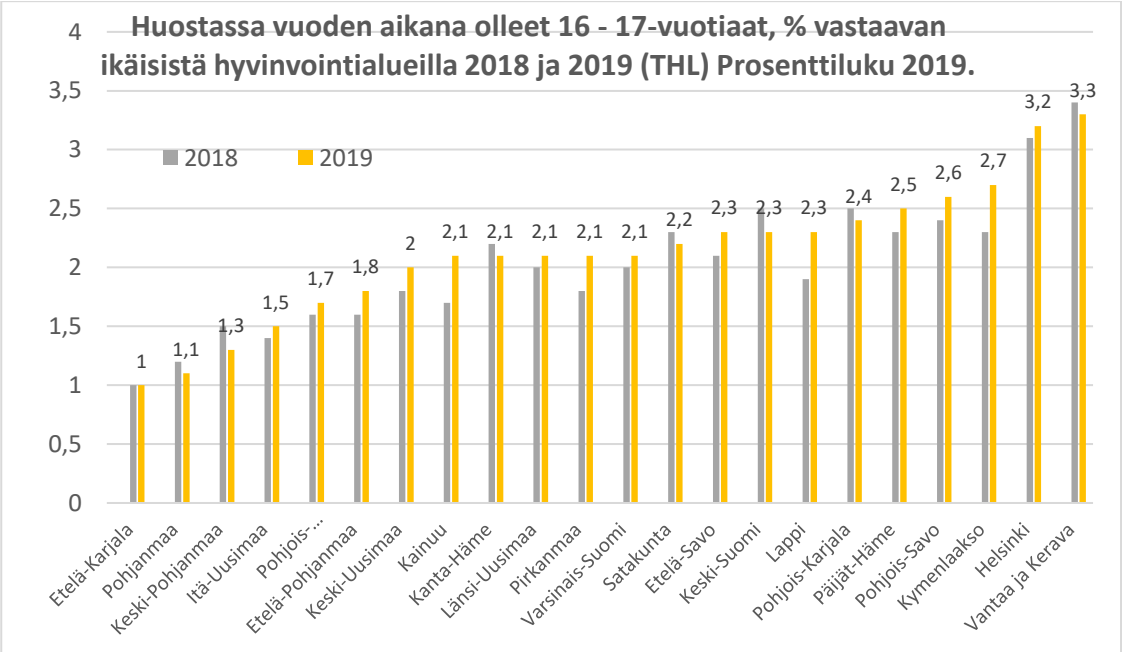

Kuva tuo näkyviin jopa kolmekertaisia eroja hyvinvointialueiden välillä. Jos näitä eroja ei oteta huomioon, valtionrahoituksen mitoittamisessa rankaistaan hyvinvointialueita, jotka ovat onnistuneet 18 vuotta

täyttävien palvelutarpeen vähentämisessä keskimääräisä paremmin ja suosii hyvinvointialueita, joissa palvelutarve jatkuu keskimääräistä suurempana.

Valtionrahoituksen vähentämisen perusteet voitaisiin muuttaa oikeudenmukaisemmiksi ottamalla kriteereiksi 1) 23–24-vuotiaiden lukumäärä ja 2) onnistuminen palvelutarpeen vähentämisessä mitattuna 16-17 -vuotiaana huostaanotettujen prosenttiosuudella, joka puutteineenkin toimii yhtä hyvin kuin muut rahoituksen mitoittamisen perusteina olevat indikaattorit.

Valtionrahoituksen kohdentamisessa hyvinvointialueille hallituksen esittämää menettelyä oikeudenmukaisemmin voitaisiin käyttää keskiarvoa kolmen viimeisimmän vuoden prosenttiosuuksista, jolloin satunnainen vaihtelu vähenisi. Kun kertavähennyksen sijasta vähennys kohdennettaisiin vuosittain päivittyvien mukaan, se saattaisi kannustaa hyvinvointialueita varhaisempaa toimintaa lasten ja nuorten aikuistumisen tukemisessa. Vähennys muuttuisi sen mukaan, miten hyvinvointialueet onnistuvat vähentämään 18-vuotta täyttäneiden palvelutarvetta ja siitä seuraavia kustannuksia.

Ehdotus 2: Tulosperusteinen kehittämisohjelma 2024–2026

Hallituksen esitys jälkihuolto-oikeuden lyhentämiseksi on valmisteltu kiireisesti. Puolen vuoden siirtymäajasta huolimatta hyvinvointialueille jää vähän aikaa suunniteltuun ja hallittuun toimeenpanoon, varsinkin kun otetaan huomioon sotereformin etenemisen monet kriittiset haasteet. Hallitus viittaa valmisteilla olevaan laajaan ohjelmaan nuorten syrjäytymisen vähentämiseksi. Siitä tuskin tulee olemaan merkittävää tukea hyvinvointialueille hallituksen esittämän muutoksen toimeenpanon alkaessa.

Toinen vaihtoehto on hallituksen esitys tulkitseminen ensimmäiseksi vaiheeksi – valtakunnalliseksi kokeiluksi - jälkihuollon uudistamisessa aikuistumisen tueksi. Tässä tulkinnassa voidaan puhua ohjelmajohtamisesta. Hallitusohjelman toimeenpanoa vauhditetaan kohdistetulla kehittämisohjelmalla. jolle varataan valtion talousarviossa korvamerkitty määräraha.

STM:n työryhmä esitti jälkihuollon uudistamista aikuistumisen tueksi. Sanoitus ja tulkinta siirtävät huomion siiloutuneista palveluista ja niitä jakavista ikärajoista ydintehtävään, joka on lasten ja nuorten aikuistumisen tukeminen yleensä ja erityisesti silloin kun heidän aikuistumisensa etenee keskimääräistä hitaammin tai muuten ajautuu vaikeuksiin. Kun tehtäväksi otetaan aikuistumisen tukeminen, varsin yksimielisesti on todettu, että jokainen nuori tarvitsee ainakin yhden aikuisen, joka tuntee hänen arkensa, kulkee siinä rinnalla ja yrittää auttaa ja opastaa nuorta askel askeleelta rakentamaan itselleen aikuisuutta, jonka varassa voi omatoimisesti pärjätä paremmin arjen ongelmissa.

Vaikka rinnalla kulkemisesta on puhuttu paljon, monet nuoret jäävät lastensuojelun jälkihuollossa edelleen vaille tarvitsemaansa tutun ja turvallisen aikuisen tukea siitäkin huolimatta, että heille järjestetään sotepalveluja ja muuta sosiaaliturvaa vuosittain jopa usealla kymmenellä tuhannella eurolla. Vastaukseksi tähän aikuistumisen tuen haasteeseen on kehitetty henkilökohtaista ja ryhmämuotoista *arkivalmennusta*, josta edellä on kuvattu useita esimerkkejä.

Ehdotan, että valiokunta tarkastelee hallituksen esitystä jälkihuollon yläikärajan muuttamisesta ensimmäisenä vaiheena jälkihuollon uudistamisessa aikuistumisen tueksi lähtien vuonna 2019 valmistunen STM:n työryhmän ehdotuksista.

- Tavoitteeksi asetetaan jälkihuollon tehtävien siirtyminen vuodesta 2027 alkaen 17 vuotta täyttäneiden osalta sosiaalihuoltolain nojalla järjestettäväksi aikuistumisen tueksi.
- Muutoksen toimeenpano toteutetaan Aikuistumisen tuen kehittämisohjelmana vuosina 2024–2026.
    - Kehittämisohjelmaa toteuttaessaan hyvinvointialueet järjestävät kesäkuusta 2024 alkaen ***arkivalmennusta (Vamos -nuorten palvelu tai vastaava) jälkihuollosta pois jääville 23–24-vuotiaille, jotka tarvitsevat edelleen erityistä tukea*** laajentaen sitä seuraavassa vaiheessa kaikille erityisen tuen tarpeessa olevilla alle 25-vuotiaille, joille on tulossa tai joilla jo on omia lapsia.

- ***Aikuistumisen tuki 2024–2026 kehittämisohjelmaan*** - sen valmisteluun, toteuttamiseen ja kustannusvaikuttavuuden tutkimiseen - ***varataan valtion vuoden 2024 talousarviossa kuuden miljoona euron määräraha,*** johon käytetään jälkihuollon muutoksen tuottamaa säästöä ja josta hyvinvointialueet voivat hakea valtionavustusta arkivalmennuksen järjestämiseen edellä esitetyllä tavalla ensi vuoden aikana.
- Kehittämisohjelman vuonna 2024 toteuttavalle ensimmäiselle vaiheelle valmistellaan viipymättä runkoohjelma, jossa asetetaan yhteiset vaikuttavuustavoitteet. Myönnettäessä hyvinvointialueille valtionosuutta edellytetään, että niiden suunnitelmat perustuvat yhteisiin vaikuttavuustavoitteisiin ja että niitä valmisteltaessa on hyödynnetty tulosperusteisesta rahoituksesta saatuja kokemuksia.
- Toisen vaiheen suunnitelma valmistellaan vuoden 2024 aikana. Sen edetessä valmistellaan esitykset tarvittaviksi lainsäädännön muutoksiksi ja toimeenpanon ohjeistaminen. Vuonna 2026 harkitaan, onko perusteltua jatkaa aikuistumisen tuen kehittämisohjelmaa kolmannella vaiheella siirtymävaiheen päätyttyä.

Ehdotus 3. Jälkihuollon päättyessä arkivalmennusta 23–24-vuotiaille

Kehittämisohjelmaa toteuttaessaan hyvinvointialueet järjestävät kesäkuusta 2024 alkaen arkivalmennusta (Vamos -nuorten palvelu tai vastaava) jälkihuollosta pois jääville 23–24-vuotiaille, jotka tarvitsevat edelleen erityistä tukea. Seuraavassa tarkastellaan hieman yksityiskohtaisemmin tehtävä vaativuutta ja esitetään, miten siinä voitaisiin edetä niin, että siirtymävaiheen ei-toivotut seuraukset jäisivät mahdollisimman pieniksi.

THL:n arvion mukaan jälkihuollonnon yläikärajan alentamisen seurauksena noin 3000 nuorta jäisi pois sen piiristä. Alla olevassa taulukossa esitetään 23–24-vuotiaiden ennakoitu lukumäärä vuonna 2024 koko maassa sekä Pirkanmaan ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueilla. Kahdella eli laskentatavalla on arvioitu, niiden 23–24-vuotiaiden lukumääriä edellä mainiotuilla hyvinvointialueilla. Tämän arvioinnin mukaan arkivalmennuksen järjestämiseen kesäkuusta 2024 alkaen tarvittaisiin koko maassa 130–150 uutta kokopäivätoimista arkivalmentajaa, joista 20–30 Pirkanmaan ja 2–3 Etelä-Karjalan hyvinvointialueilla.

	Koko maa	**Pirkanmaa**	**Etelä-Karjala**
Ennakoitu väestö, 23–24-vuotiaat 2024 Jälkihuollossa 2024: 3 000 (THL:n arvio) Väestöosuuden mukaan Pirkanmaa ja Etelä-Karjala	124 000 3 000	16 600 400	2 800 68
Huostassa vuoden aikana 16–17 v. %-osuuden keskiarvo 2020–22, jonka mukaan jälkihuollossa 23–24-vuotiaita 2024	2,3 % 2 900	2,2 % 365	0,7 % 20
Arvio erityistä tukea tarvitsevien lukumääräksi ***10–15 nuorta/arkivalmentaja, uusia tarvitaan*** Kustannus 4 000 euroa/valmennettava/vuosi kustannus enintään vuodessa, euroa - ***kustannus kesä-joulukuu 2024, euroa***	1 500 ***130–150*** 6 000 000 ***4 200 000***	200 ***20–30*** 800 000 ***560 000***	25 ***2–3*** 120 000 ***84 000***

	Koko maa	**Pirkanmaa**	**Etelä-Karjala**
Ennakoitu väestö, 23–24-vuotiaat 2024	124 000	16 600	2 800
joista jälkihuollossa 2024: 3 000 (THLn arvio), väestöosuuden mukaan Pirkanmaa ja Etelä-Karjala	3 000	400	68
Huostassa vuoden aikaa, 16–17 v, ka 2020–22,	2,3 %	2,2 %	0,7 %
jonka mukaan jälkihuollossa 23–24-vuotiaita 2024	2 900	365	20
Oletus lukumääriksi - jälkihuollossa 23–24-vuotiaita 2024 yhteensä, - joista puolet erityisen tuen tarpeessa	 3 000 1 500	 400 200	 50 25

- ***10–15 nuorta/arkivalmentaja, uusia arkivalmentajia tarvitaan***	***130–150***	***20–30***	***2–3***
- kustannus 4 000 euroa/valmennettava/vuosi	6 000 000	800 000	120 000
kustannus enintään vuodessa, euroa	***4 200 000***	***560 000***	***84 000***
- ***kustannus kesä-joulukuu 2024, euroa***			

Kun arvioidaan ehdotetun tehtävän vaativuutta, on hyvä muistaa, että Vamos-nuorten palvelua tarjotaan vuosittain 11 paikkakunnalla noin 2000 nuorelle. Vakiintunutta ja sen vaatimaa osaamista on jo useilla hyvinvointialueilla. Myös monet muut toimijata ovat järjestäneet arkivalmennusta tai muuta vastaavaa aikuistumisen tukea nuorille. Toiminta-ajatus on selkeä ja osaamista on valmiina. Kokemusta arkivalmennusta vastaavan tuen käynnistämisestä uusille kohderyhmille on saatu SIB-hankkeissa.

Tässä kehyksessä aikuistumisen tuen järjestäminen ilman jälkihuoltoa jäävälle 23–24-vuotiaille kesäkuusta 2024 alkaen ei tunnu enää niin vaativalta kuin on esitetty useimmissa hallituksen esityksestä annetuista lausunnoissa. Vastaavassa tilanteessa syksyllä eduskunta päätti valiokunnan esityksestä lisätä valtion talousarvioon 70 milj. markan määräraha, joka on tarkoitettu valtionavustukseksi kunnille ja kuntayhtymille lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon turvaamiseksi.[2]

[2] Valtionvarainvaliokunnan mietinnössä vuoden 2000 talousarviosta katsottiin, että ”kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rahoituspohjaa on vahvistettava, jotta lasten ja nuorten psyykkisen kehityksen tukeminen, häiriöiden ehkäisy ja psykiatriset hoitopalvelut voidaan turvata. Valiokunta ehdottaa, että luvun 33.32 uudelle momentille 33.32.37. osoitetaan 70 milj. markan määräraha, joka on tarkoitettu valtionavustukseksi kunnille ja kuntayhtymille lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon turvaamiseksi.” (VaVM 33/1999 vp, lukua 33.32. koskevat yleisperustelut, katso Valtiontalouden tarkastusvirasto. Lasten ja nuorten psykiatrian valtionavustusmenettely. Tarkastuskertomus 71. Helsinki 2004.)